

WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA W TEORII I PRAKTYCE

Wczesne wspomaganie rozwoju ma ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Im wcześniej podjęte są działania stymulacyjne i terapeutyczne, tym lepsze można uzyskać efekty. Brak wsparcia w momentach kluczowych w rozwoju dziecka, kiedy obserwujemy zachowania, które mogą nas niepokoić, może wpływać na jego dalsze funkcjonowanie. Bardzo ważne znaczenie w tym zakresie ma świadomość rodziców, która, na szczęście w obecnych czasach, dzięki powszechnemu dostępowi do różnych środków masowego przekazu, jest coraz większa. Niemniej jednak bardzo ważnym jest zwracanie uwagi przez rodziców na wszelkie nieprawidłowości w rozwoju dziecka. Najważniejsza jest znajomość norm rozwojowych. Wszelkie odchylenie od nich powinny wzbudzać w rodzicach niepokój i potrzebę zasięgnięcia opinii specjalistów. W tym zakresie swoją pomoc oferuje poradnia psychologiczno- pedagogiczna, w której dziecko może zostać zdiagnozowane.

Dużą grupę dzieci stanowią dzieci zagrożone niepełnosprawnością. Ich rozwój powinien być systematycznie monitorowany. Do tej grupy zalicza się te dzieci, u których występowały nieprawidłowości w okresie:

- prenatalnym,
- okołoporodowym,
- postnatalnym.

Istnieje wiele czynników, które mogą w znaczący sposób wpłynąć na rozwój dziecka. Na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza dzieci z ciężko zagrożonych, matek przewlekle chorych, przedwcześnie urodzone, z nieprawidłowo przebiegających porodów, z przedłużającą się żółtaczką, wadami genetycznymi. Te zagrożenia mogą bowiem prowadzić do niepełnosprawności.

Według prawa oświatowego dziecko niepełnosprawne to dziecko:

- a) niesłyszące,
- b) słabo słyszające,

- c) niewidzące,
- d) słabo widzące,
- e) niepełnosprawne ruchowo, w tym z afazją,
- f) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu lekkim,
- g) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu umiarkowanym,
- h) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu znacznym,
- i) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- j) z niepełnosprawnością sprzężoną.

W Polsce wczesne wspomaganie rozwoju dzieci w prawie oświatowym pojawiło się już w 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 68, poz. 587). Od tego czasu jest ono realizowane. Obecnie obowiązujące jest w tym zakresie Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. (poz. 1635).

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to kompleksowe, intensywne i wyspecjalizowane działania mające na celu pobudzenie i stymulowanie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka. WWRD to wsparcie dzieci od momentu, w którym wykryto niepełnosprawność do podjęcia przez nie nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie rozwoju organizowane jest dla dziecka posiadającego opinię o potrzebie takiego wspomagania wydanej przez poradnię pedagogiczno-psychologiczną. Jest ono realizowane przez zespół wczesnego wspomaganie rozwoju. W jego skład wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym:

- pedagog - posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka,
- psycholog,
- logopeda,
- inni specjaliści - w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Do zadań zespołu należą w szczególności:

- ustalenie kierunków i harmonogramu działań podejmowanych w zakresie wczesnego wspomaganie i wsparcia rodziny dziecka, uwzględniających rozwijanie aktywności i uczestnictwa dziecka w życiu społecznym oraz eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego funkcjonowanie;
- nawiązanie współpracy z:

- przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej, do którego uczęszcza dziecko, lub innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi, w celu zapewnienia spójności wszystkich oddziaływań wspomagających rozwój dziecka,
- podmiotem leczniczym w celu zdiagnozowania potrzeb dziecka wynikających z jego niepełnosprawności, zapewnienia mu wsparcia medyczno-rehabilitacyjnego i zalecanych wyrobów medycznych oraz porad i konsultacji dotyczących wspomaganie rozwoju dziecka,
- ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb;
- opracowanie i realizowanie z dzieckiem i jego rodziną indywidualnego programu wczesnego wspomaganie z uwzględnieniem działań wspomagających rodzinę dziecka w zakresie realizacji programu oraz koordynowania działań osób prowadzących zajęcia z dzieckiem;
- ocenianie postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym;
- analizowanie skuteczności pomocy udzielanej dziecku i jego rodzinie, wprowadzanie zmian w programie, stosownie do potrzeb dziecka i jego rodziny, oraz planowanie dalszych działań w zakresie wczesnego wspomaganie.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu. Są one prowadzone indywidualnie z dzieckiem i jego rodziną. W celu rozwijania kompetencji społecznych i komunikacyjnych przygotowujących dziecko do funkcjonowania w życiu społecznym zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie mogą być prowadzone w grupie, nie większej niż 3 dzieci.

Zespół współpracuje z rodziną dziecka w szczególności przez:

- udzielanie pomocy w zakresie kształtowania postaw i zachowań pożądaných w kontaktach z dzieckiem: wzmocnienie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami i dzieckiem, rozpoznawanie zachowań dziecka i utrwalanie właściwych reakcji na te zachowania,
- udzielanie instruktażu i porad oraz prowadzenie konsultacji w zakresie pracy z dzieckiem,

- identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym oraz pomoc w przystosowaniu warunków w środowisku domowym do potrzeb dziecka oraz w pozyskaniu i wykorzystaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu.

Bardzo ważne znaczenie ma fakt, że wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to działania skierowane nie tylko na dziecko, ale także na jego rodzinę. Dzięki takiemu podejściu rodzice mogą w pełniejszy sposób uczestniczyć w procesie terapeutycznym. Mają możliwość obserwacji funkcjonowania własnego dziecka, dostrzegania efektów pracy, sfer wymagających stymulacji. Wszystko to daje szansę na szybsze wyrównanie deficytów, ograniczanie negatywnych skutków niepełnosprawności i optymalną pomoc dziecku.

Opracowała:

mgr Dorota Zajączkowska

Miejski Zespół Poradni Psychologiczno- Pedagogicznych w Kielcach

